

Normalizáció – A szimbólum normalitást kiváltó hatása

Absztrakt

Foucault rámutatott, hogy a tizennyolcadik és tizenkilencedik század fordulóján megteremtődött a modern szubjektum, azaz a formálható és javítható egyén. Napjainkban azonban a globalizáció, a negyedik ipari forradalom, valamint az egyéni életutak sokfélesége és kockázatok okozta bizonytalanságai következtében a fegyelmező eljárások működése új típusú mintázatokat ölt.

Hipotézisem szerint egyfelől a társadalom sajátos kontrollmechanizmusai révén kialakult kényszerkonform érzet csökkenti a deviancia megjelenését. Továbbá feltételezésem szerint ehhez napjainkban is elegendő egyetlen szimbólum permanens jelenléte. Kimutatható-e olyan időszak a rendszerváltás óta, amikor kifejezetten magas volt a bűnelkövetések száma; egyben lehet-e találni választóvonalat, mely feltehetőleg bizonyos változások következtében drasztikusan, vagy hosszú távon csökkentek? Ha ez így van, egy sajátos autoritás elnyomó megnyilvánulásának eredménye? Vagy netán az önkontroll intenzívebb megnyilvánulásáról van szó? Milyen mértékben fegyelmező- – avagy panoptikus –, megfigyelő-, illetve ellenőrző-társadalom a magyar társadalom? Vizsgálatomat társadalomfilozófiai elméletek bemutatásával, illetve statisztikai felmérések másodelemzésével kívánom alátámasztani.

Kulcsszavak: panopticon, normalizáció, konformitás, önkontroll, deviancia